

W 2011 roku mija 12 lat od kiedy w Biebrzańskim PN rozpoczęły się pierwsze imprezy związane z propagowaniem ręcznego wykaszania bagiennych łąk (projekt „Batalionowa Łąka”). Mistrzostwa w Koszeniu Bagiennych Łąk dla Przyrody „Biebrzańskie Sianokosy” wpisany się już na stałe w kalendarz imprez biebrzańskich i organizowane są zawsze w drugiej połowie września. Odbierają się tradycyjnie w pobliżu wieży widokowej na Bagnie Ławki przy Carskiej Drodze.

gospodarka końska była powszechnie stosowana jeszcze w latach 60-tych ubiegłego wieku. W latach 90-tych koszenie tąk turzycowych na terenie Bagien Biebrzańskich praktycznie całkowicie zanikło. Tym razem przyczyna była prosta: brak zainteresowania kiepskiej jakości paszą oraz trudności w jej pozyskiwaniu - czysta ekonomia.

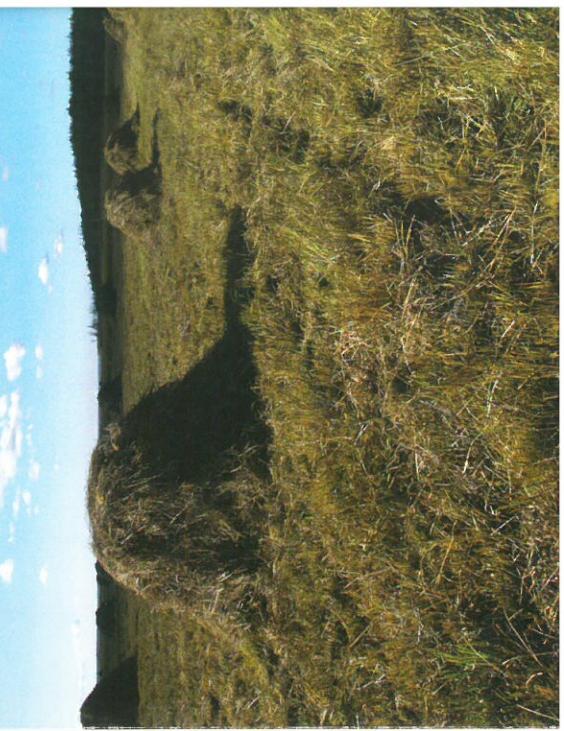
Pojawia się zatem pytanie: po co ponosić re-latywnie duże koszty i propagować koszenie?

Ano dlatego, że te koszone przez stulecia tereny przedstawiają niezwykłą wartość przyrodniczą. Są bowiem miejscem życia dla tysięcy gatunków roślin i zwierząt, które przystosowały się do specyficznych - otwartych bagiennych siedlisk w przypadku ich zaniku lub przekształcenia - po prostu przestaną istnieć lub w najlepszym przypadku drastycznie obniżą swoją liczebność. Tak stało się w wielu krajach tzw. zachodniej Europy, gdzie bardzo wcześnie uregulowano koryta rzek, a ich naturalne doliny niemal całkowicie zniszczone - przekształcając w intensywnie użytkowane tereny rolne lub zurbanizowane. Nie popelniąmy zatem tego błędu - jego naprawa będzie niezwykle kosztowna - o ile w ogóle możliwa!

Rodzi się oczywiście pytanie: od jak dawna koszono biebrzańskie, bagienne tąki? Dokładnej daty nie克制y nie znamy, ale wiadomo, że poczatkami ręcznego wykaszania sięgają schyłkowego średniowiecza (XIV-XV w.). Tradycja ręcznego wykaszania ma więc nad Biebrzą już co najmniej 500 lat! Pamiętać należy, że na naszych terenach, w tym czasie używano wyłącznie sierpa! Kosa jako nowoczesne narzędzie - pojawia się i upowszechnia dopiero w wieku XVIII. Na podkreslenie zasługuje informacja, że większość biebrzańskich, bagiennych, końskich tąk powstała w wyniku wcześniejszego wykarczowania lub wypalenia bagiennych lasów brzozowych lub olszyn. Czyli są one pochodzenia antropogenicznego - stworzył je człowiek i mają w związku z tym charakter siedlisk półnaturalnych.

Dlaczego koszono i co było powodem zaprzestania koszenia na Bagnach Biebrzańskich?

Siano pozyskiwano jako paszę oraz podściółkę w związku z rosnącym pogłowiem zwierząt gospodarskich. Wyraźny spadek liczby hodowanych zwierząt miał miejsce po II wojnie światowej. Tradycyjna

Co się stanie jeżeli nie będziemy kosić?

W większości przypadków otwarte do tej pory tąki turzycowe stopniowo przekształcają się w ziołorośla, czyli zbiorowiska, zdominowane przez okazałe byliny typu wiązówka błotnej lub trzcinowiska. W wielu przypadkach dojdzie jednak do bardzo szybkiej inwazji zarośli wierzbowych lub, co jest najczęściej obserwowane - powrotu zbiorowisk o charakterze leśnym - czyli bagiennych lasów brzozowych i olsów.

Niektórzy z Nas są zwolennikami nie podejmowania walki z zarastaniem Bagien Biebrzańskich i ich naturalnego powrotu do stanu sprzed 500 lub więcej lat. Inni, domagają się podjęcia natychmiastowych działań mających na celu powstrzymanie sukcesji wtórznej - nawet za cenę utraty innych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i estetycznych.

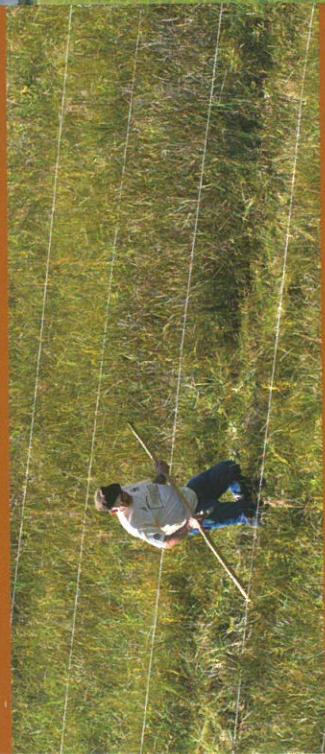
Co zatem robić, którą drogę wybrać? Powrót tysięcy kosiarzy na Bagna Biebrzańskie jest oczywiście niemożliwy! Trudno także będzie pogodzić się z widokiem dziesiątek tysięcy hektarów zarośniętych trzciną, wierzbą, nalołem brzozy i olchy.

nad udoskonaleniem technologii. Zastanowienia wymaga także wielkość obszaru, który powinien być corocznie koszony. Pytan i problemów jest jak widać bardzo dużo.

A dla czego organizujemy Mistrzostwa w Koszeniu Biebrzańskim Łąk dla Przyrody - Biebrzańskie Sianokosy? Jest to hold dla wielu pokoleń biebrzańskich rolników - kosiarzy oraz potrzeba zwrócenia uwagi na konieczność czynnej ochrony i zachowania unikalnych, otwartych ekosystemów bagiennych doliny Biebrzy. Zapraszamy zatem do koszenia ...

Foto: C. Werbachowski
Tekst: C. Werbachowski, H. Zub

Jedynym możliwym rozwiązaнием jest zatem walka z sukcesją przy pomocy narzędzi mechanicznych. Koszenie biebrzańskich bagien z wykorzystaniem ratarek jest możliwe, ale jak wykazały ostatnie lata wymaga jeszcze wiele pracy

Sianokosy nad Biebrzą

Mistrzostwa w Koszeniu
Bagiennych Łąk dla Przyrody
„Biebrzańskie Sianokosy”

Biebrzański Park Narodowy
19-1110 Goniądz
Osowiec-Twierdza 8
tel. 857380620, fax 857383021
e-mail: sekretariat@biebrza.org.pl
www.biebrza.org.pl

